

EŠNOVINE

Časopis dijakov Ekonomske šole Murska Sobota,
Srednje šole in gimnazije

Uvodnik

Dragi bralci!

Mesec marec je za nami. Upam, da ste lepo preživelili dan žena in materinski dan ter da ste z domiselnimi darili razveselili svoje mame. Prihajajo lepi pomladni dnevi, ko bomo več časa preživelili na prostem v naravi. Kljub vsem tegobam, ki se dogajajo po svetu, vam želim veliko dobre volje in pozitivnih misli. Razvedrite se tudi z branjem našega šolskega časopisa, kjer bo vsak bralec našel nekaj zase. Upam, da že odštevate dneve do poletnih počitnic, ko se bomo brezskrbno podali na morje, v hribe ...

Do takrat pa vam želim še veliko prijetnih in dobrih dni.

Živa Sečko

Valentinovo ali gregorjevo?

V okviru Simbioza Skupnosti sem se dijakinja Nina Viktorija Beznec pogovarjala s sosedom in njegovo ženo o tem, kako je potekalo praznovanje valentinovega in gregorjevega v njuni mladosti in kako poteka še danes.

Za začetek mi, prosim, povejte, ali ste v vaši mladosti poznali praznik valentinovo?

Praznika v najini mladosti nismo poznali kot praznika ljubezni.

Sveti Valentin je takrat imel ključke do korenin in začela so se dela na vrtu in polju. Tudi v današnjem času je tako.

Kdaj je ta praznik prišel k nam?

Ta praznik je prišel k nam malo po osamosvojitvi.

Ali lahko odložiš telefon in skupaj s prijatelji odigraš kakšno družabno igro?

**VSAK PETEK MED
9. IN 11. URO.**

**IGRE DOBIŠ V
KNJIŽNICI.**

Ko je ta praznik prvič prišel k nam, je ves marketing delal na tem, da bi praznik pri nas postal priljubljen.

Kako ste nato praznovali ta praznik?

Praznika nisva praznovala na veliko. Le z majhnimi pozornostmi.

Ste si pisali ljubezenska pisma?

Ljubezenskih pisem takrat nismo poznali. To takrat ne bi imelo niti posebnega pomena, saj je vse dogovarjanje potekalo v pisni obliki, ker še ni bilo telefonov.

Kako pa je potekalo praznovanje gregorjevega?

Gregorjevo velja za praznik, ko se ptički ženijo. V mladosti smo ga otroci praznovali tako, da smo iskali ptičja gnezda. To iskanje je potekalo na mestu, kjer sedaj stoji naša hiša. Najini starši pa so ta praznik praznovali z različnimi običaji in pogosto tudi z nekaj alkohola. Včasih je turistično društvo organiziralo različna druženja ob gregorjevem. Eno od teh druženj je bil sprehod z baklami. Sva pa najinim otrokom, ko so bili majhni, tudi skrivala predmete, ki so jih potem iskali.

Ali danes še podarite kaj za valentinovo in gregorjevo?

Ženi sem čestital v postelji s poljubom. Jaz pa sem možu podarila čokolado.

Kakšno je vaše mnenje o omenjenih praznikih?

Nič nimava proti omenjenima praznikoma, sva pa mnenja, da so ga trgovske verige ugrabile in je preveč skomercializiran. Meniva tudi, da lahko majhne pozornosti podarimo čez celotno leto in ne samo ob praznikih. Odnosi med ljudmi bi morali biti spoštljivi in prijazni skozi vse leto in ne samo ob praznikih.

Nina Viktorija Beznec

Materinski dan

Materinski dan je praznik, posvečen materam.

Izvira iz Združenih držav Amerike in ga praznujejo že od leta 1910. Praznik je k nam prišel šele po 1. svetovni vojni. Najprej je bil za praznovanje materinskega dneva določen 15. maj, nato pa je bil prestavljen na 25. marec. Ob tem dnevu imamo priložnost, da se pogovarjamo o pomenu materinstva pa tudi širše o družini. To je tudi dan, ko se vprašamo: »Katere rože ima moja mami najraje?« Po navadi so rože pravo darilo ob materinskem dnevu. S tem se poklonimo mami, ki nas je rodila in vzgojila. O materah je tudi sam Tone Pavček zapisal: »Mama je ena sama, dana za srečo in veselje. Prava. In ena sama. Za vse življenje.«

Katarina Fišer

Tekmovanja

Naši dijaki so uspešni na številnih področjih tako na državnem kot na mednarodnem nivoju. V nadaljevanju predstavljamo nekaj uspehov preteklih dveh mesecev.

13. februarja je potekalo državno tekmovanje mladih zgodovinarjev, ki ga je gostil Šolski center Postojna. Na njem so sodelovali dijaki Mitja Kustec iz 4. a, Januš Merklin iz 4. c, Valentina Grabar iz 2. d in Alex Šnurer iz 1. c pod mentorstvom Barbare Baler. Januš Merklin iz 4. c je osvojil srebrno priznanje.

16. februarja je potekal 16. mednarodni sejem učnih podjetij, ki ga je organizirala Srednja ekonomska šola Celje. Na njem so sodelovali tudi dijaki 2. c z mentorico Natašo Šiplič Šiftar ter z njihovim podjetjem UP Doživi svet, d. o. o., zasedli četrto mesto.

17. februarja je potekalo državno tekmovanje iz ekokviza. Na njem so pod mentorstvom Eveline Katalinić sodelovali Aljaž Števanec iz 2. a in Valentina Grabar iz 2. d oddelka, ki sta dosegla zlato priznanje, ter dijakinja Alisa Virginia Ferko iz 3. c oddelka, ki je dosegla srebrno priznanje.

23. marca je potekal 19. mednarodni festival Več znanja za več turizma, na katerem so sodelovali tudi naši dijaki. Člani projektne tima so bili dijaki 4. C oddelka, Evelin Novak, Maja Benko, Klemen Ratnik, Lea Peterka, Kaja Baum, ter mentorici Nataša Šiplič Šiftar in Cvetka Gomboc Alt. Za projekt V.O.D.A. – Vitalnost. Odklop. Druženje. Aktivnost. so prejeli dve zlati priznanji – za sodelovanje na vseh treh področjih ocenjevanja ter za najboljši promocijski spot.

Iskrene čestitke vsem dijakom in mentoricom ter veliko sreče na prihodnjih tekmovanjih!

Živa Štimulak

Od kod denar?

Ob svetovnem tednu denarja, ki je potekal od 21. do 27. marca, smo raziskali, od kod sploh izvira denar.

Denar je splošno veljavno plačilno sredstvo, ki ga lahko zamenjamo za izdelke in storitve, hkrati pa je merilo vrednosti izdelka ali storitve.

Naša beseda denar izvira iz latinskega denarius, ki je bil rimski srebrnik iz leta 269 pr. n. št. Datum uporabe denarja je skoraj nemogoče določiti, saj je bil svet vedno na različnih razvojnih stopnjah.

Menjava dobrin je potekala že v kamenodobnih lovskih skupnostih. Potrebe so bile majhne in tudi plemena so bila bolj ali manj samozadostna. Tako je

potekala menjava večinoma le znotraj članov plemena. Viške potrebščin so začeli menjavati.

Sčasoma so iznašli bolj praktičen način. Kot nadomestilo so se dogovorili, da trgujejo z določenimi predmeti (polžje hišice, barvni kamenčki), ki so jim določili vrednost.

Naslednja stopnja je bila »zadolžnica«, ki so jo uporabljali Sumerci. Na okrogle glinaste ploščice so zapisali količino pridelka ali število glav živine v čredi in so jih dopisovali ter se nanje podpisali. Glinaste okrogle zadolžnice so hitro postale tudi menjalno sredstvo.

Prve kovance so dokazano naredili in uporabljali okoli 700 let pred našim štetjem v maloazijskem kraljestvu Lidija (današnja Turčija). Država ni imela naravnogeografskih možnosti za razvoj poljedelstva, se je pa razvila v vrhunsko trgovsko in bogato velesilo, o čemer poroča grški zgodovinar Herodot.

Že v 9. stoletju pa so Kitajci uporabljali prvi papirnati denar. Namesto kovancev so pri trgovanju na daljše razdalje prenašali potrdilo o tem, da imajo denar shranjen.

V Evropi se je papirnati denar pojavil ob koncu srednjega veka. Uporaba bankovcev se je v Evropi razširila v 17. stoletju.

Vsaka pomembnejša država je imela nadzor nad lastnimi kovanci. Razvoj trgovskih poti ter vloga denarja kot plačilnega sredstva so sčasoma omogočili nastanek bank.

Leta 1531 je v Antwerpnu začela delovati prva borza. Bančništvo je poenotilo trgovanje, počasi se je oblikovalo svetovno tržišče, kot ga poznamo danes.

(povzeto po:
<https://pzv.splet.arnes.si/heraldi/>)

Megi Car

Evropski monetarni kviz

V sredo, 16. marca, smo dijaki in dijakinje 1. a sodelovali v državnem tekmovanju o evropski monetarni uniji, ki je potekalo prek Kahoota. Sodelovale so tako osnovne kot tudi srednje šole iz vse Slovenije. Bilo je več kot 300 sodelujočih. Pred samim začetkom kviza smo se povezali prek Zooma in nagovorila nas je organizatorica tekmovanja. Kviz smo začeli ob enih in je trajal okoli 15 minut. Vprašanja so se nanašala predvsem na Evropsko unijo, bilo pa je tudi nekaj vprašanj v zvezi z matematiko. Kviz je bil zelo zanimiv in napet. Prvo mesto so osvojili elektrotehniki.

Aljaž Vrečič in Jernej Makovec

Smeh je pol zdravja

Prepozen

Klemen je zamudil pouk. Ko se je vzpenjal po stopnicah, je srečal ravnatelja, ta pa je pogledal na uro in jezno rekel: »Deset minut prepozen!« »Jaz tudi!« mu odvrne Klemen.

Vrat za kontrolke

Razred učencev je v živalskem vrtu. Tomaž je posebno navdušen nad žirafami. Učiteljica ga vpraša: »Pa bi imel tak vrat?« Tomaž ji odgovori: »Pri umivanju ne, pri kontrolkah pa z veseljem!«

(Šale po izboru Žive Sečko.)

SUDOKUJI ZA ODMORE

	7			2			4	6	
	6						8	9	
2				8			7	1	5
	8	4			9	7			
7	1							5	9
				1	3		4	8	
6	9	7				2			8
	5	8						6	
4	3				8			7	

		4		5					
9				7	3	4	6		
		3		2	1			4	9
	3	5		9			4	8	
	9							3	
	7	6		1			9	2	
3	1			9	7		2		
		9		1	8	2			3
					6		1		

(Vir: <https://www.rd.com/list/printable-sudoku-puzzles/>)

KOLOFON

Šolski novinarji: Megi Car, Katarina Fišer, Jernej Makovec, Živa Sečko, Živa Štimulak, Aljaž Vrečič, Jan Horvat.

Intervju: Nina Viktoria Bezec.

Mentorici: Janja Adanič Vratarič, Simona Musič.

Izdajatelj: Ekonomska šola Murska Sobota, srednja šola in gimnazija.